

structuren die Tanzraum beoogt op te zetten?

Het stadsbestuur van Berlijn biedt hen geen gebouw aan om dit initiatief in onder te brengen, zodat Tanzraum nog een andere reeks kritische beslissingen moet nemen om een economisch leefbaar gebouw te genereren, voor projecten zowel op korte als op lange termijn. Onafscheidelijk gebonden aan de driejarige steun voor het universiteitsprogramma, is de strategie duidelijk. In het begin zal de betaalde huur door de universiteiten een aanzienlijk deel van de bouwkosten dekken zodat het op touw zetten van de gesubsidieerde studio's voor residenties van korte en lange duur – niet enkel gericht op de lokale *free scene* maar ook als een internationale plaats van uitwisseling – mogelijk wordt.

Maar wat gebeurt er als het aanvankelijke startkapitaal op is? Van waar zal het dan komen? Van de – zoals sommige mensen vermoeden – steeds verder gekortwiekte subsidies, die normaal voor productie bestemd zijn? Als dit het geval zou zijn, zouden de bestaande fondsen dan niet beter zo geïnjecteerd worden dat het aantal studio's die reeds functioneren en ruimtes bieden aan de lokale gemeenschap, gesteund worden, en dit zowel als plaatsen voor educatie als productie? Het werpt de vraag op of een gecentraliseerde locatie voor creatieve kunstpraktijken werkelijk een gemeenschap begunstigt of dat het in tegendeel zelfs meer separatie/territorialisatie in de hand werkt. Meer bureaucratie dus?

Gezien de universitaire opleiding gedurende de eerste drie jaar een pilootproject is, wat zou er dan gebeuren als het gebouw ook een experimentele ruimte wordt in haar ontwerp en constructie van ruimten voor creatieve praktijken, en in deze hoedanigheid als iets temporeels wordt opgevat? Welke waarden en oordelen zouden deze plaats dan belichamen en hoe zouden ze zich vertalen naar het aldaar tot stand gekomen werk? Welke constructiemogelijkheden zouden evident zijn en welke zouden onbeslist kunnen blijven? Welke andere strategieën kunnen ontsluit worden om opties te creëren voor het ontwerpproces? Kunnen de architecten werken in directe relatie tot de gebruiker, of zelfs een aantal ruimtes in handen geven van de kunstenaars zodat ze kunnen doen wat ze willen met hun studio?

Of is het, zoals we reeds zeiden, enkel nodig om warme, droge en open ruimtes aan te bieden, die simpelweg toelaten dat het werk er gerealiseerd kan worden? (Hierbij echter niet alle technische noodzakelijkheden over het hoofd zien!)

En kijk 2, 3, 4

Een mogelijkheid zou kunnen zijn dat er een flexibele strategie binnen de structuur zelf gehanteerd wordt, als een manier om in contact te blijven met wisselende noden. Het plan van het architectenbureau 51N4E voor de omvorming van de vroegere Lamot brouwerij tot een cultuur- en congrescentrum in Mechelen werd gesmeed als het voorstel om een gezamenlijk project op te zetten, waarbij het projectmatige LAMOT™ een speciale rol kreeg toebedeeld in het ontwerpproces: 'Door je positie op voorhand niet zo duidelijk te stellen, kan je relaties bewerkstelligen tussen de architecten, de beleidsmakers, mensen van de stadsmarketing – zodat ze uit hun niches treden en samen aan een project werken.' Terwijl ze niet de officiële architecten van het gebouw waren, beriep 51N4E zich op de metafoor van het poppenhuis, die 'het bureau in eerste instantie de mogelijkheid gaf te ontsnappen aan de voor de hand liggende materialen en structurele moeilijkheden die het ombouwen van een brouwerij tot een cultuur- en congrescentrum met zich meebrengen en de aandacht te richten op de verschillende programma's en types van publiek die de vele ruimtes van het gebouw zouden innemen. Het stereotiepe beeld van het poppenhuis – een gebouw zonder gevel waarbij men gelijktijdig de verschillende kamers kan zien – suggereert het veelzijdige potentieel van het gebouw door het 'opeenstapelen' van verschillende kamers met verschillende namen en atmosferen.' Het poppenhuis geeft een blauwdruk van de intentie van de ontwerpers in één helder beeld en brengt hiermee ook het idee van een 'rollenspel' in beeld. Het is nu precies dit wat 51N4E beschrijft als een potentieel levensvatbare positie en methodologie voor architecten die zich in dergelijk project engageren.

Zoals Le Corbusiers maxime luidt, is 'de buitenkant het resultaat van een binnenkant'. Het is duidelijk dat *coming soon* een aanzienlijke collectie waardevolle data heeft voortgebracht, en dit door de verschillende gezichtspunten van vele mensen, werkzaam in de danssector, samen te brengen. Door dergelijke uitwisseling en aansporing van denkbeelden, is het mogelijk om enkele waardevolle inzichten te verwerven in de noden en besognes van deze steeds veranderende gemeenschap. Als de resultaten van het onderzoek overwogen worden tijdens de planning van het huidige gebouw dat men voor ogen heeft in Kreuzberg (het stadsdeel dat de keuze was van 73% van de ondervraagden), dan kunnen we er alleen maar op hopen dat het – met het effectief van start gaan van de universitaire opleiding in dans – hier in Berlijn interessante maanden zullen worden.

En terug 2, 3, 5. Einde van Deel 1

1 Voor exemplaren in het Engels en het Duits, gelieve coming_sn@yahoo.com te contacteren.

2 NÄGELE BARBARA, *Results of an online questionnaire for potential users in connection with a planned new centre for dance in Berlin*, p. 26.

3 JERRY STACKHOUSE, *Mavericks verdediger*, geciteerd in de *International Herald Tribune*, 07/12/06

4 Zie www.laban.org/building/architecture.phtml

5 DECLERCK JOACHIM EN VAN DEN DRIESSCHE MAARTEN, fragmenten uit *Play for Real*.